

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Udvalget for Videnskab og Teknologi
Christiansborg
1240 København K

Dato: 12. april 2011
Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2011-792-1660
Dok.: THK40554

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 190 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi har stillet til justitsministeren den 8. april 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Hanne Agersnap (SF).

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 190 fra Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi (Alm. del):

”Vil ministeren tage initiativ til, at der bliver formuleret en række principper for retssikkerhed, proportionalitet og håndhævelseeffektivitet for indgreb, der kan anvendes der hvor retshåndhævelse ved kilden for ulovligheden ikke er mulig. (betalingsrestriktioner, browserfilter, dns-blokering)”

Svar:

1. Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at det omhandler indgriben i forhold til internetudbydere, der formidler adgang til internetdomæner (hjemmesider), hvorfra der begås lovovertrædelser.

Justitsministeriet skal i den forbindelse mere generelt bemærke, at der er to grundlæggende hensyn, som trækker i hver sin retning, når der skal tages stilling til regulering af ulovligheder på internettet. På den ene side må der tages hensyn til, at et demokratisk samfund som det danske bygger på nogle helt grundlæggende og fundamentale principper om ytringsfrihed, herunder forbud mod censur. På den anden side må der tages hensyn til de interesser, som krænkes i forbindelse med ulovligheder på internettet, og som rejser et helt legitimt krav fra de ramte om, at der kan reageres effektivt fra myndighedernes side.

Det er derfor også nødvendigt, at de nævnte hensyn grundigt opvejes imod hinanden, så den konkrete løsning på problemer i forhold til internettet bliver så velafbalanceret som muligt.

Den vægt, som de nævnte grundlæggende hensyn har i de enkelte tilfælde, vil være forskellig afhængig af det pågældende område. Det gælder således for lovovertrædelser begået på internettet, som for lovovertrædelser begået andre steder, at intensiteten i de håndhævelsesmuligheder, som myndighederne har fået overladt, stiger i takt med alvoren af sagen. Det må derfor også afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvordan reguleringen nærmere skal fastsættes. Det skal i den forbindelse naturligvis sikres, at den pågældende lovgivning holder sig inden for rammerne i grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

2. Det skal i øvrigt bemærkes, at der i forhold til de internetudbydere, der formidler adgang til internetdomæner, hvorfra der foregår lovovertrædel-

ser, allerede er taget udgangspunkt i nogle grundlæggende principper om retssikkerhed, proportionalitet og håndhævelseeffektivitet i forbindelse med de lovgivningsinitiativer, der er taget.

Med lov nr. 848 af 1. juli 2010 om spil (spilleloven) blev der indført en ordning, hvorefter bl.a. en internetudbyder vil kunne straffes med bøde, hvis denne forsætligt eller groft uagtsomt formidler adgang til internetdomæner med ulovlige spil.

Da internetudbydere normalt ikke har kendskab til, på hvilke internetdomæner der foregår ulovlige aktiviteter, vil spillemyndigheden efter ordningen informere udbyderne om, hvilke domæner der efter spillemyndighedens opfattelse indeholder ulovlige spilsystemer. Informationen vil have form af en henstilling, som det står internetudbyderen frit for, om denne vil følge.

Det forudsættes, at spillemyndigheden, inden der rettes henvendelse til en internetudbyder, om muligt kontakter spiludbyderen med henblik på at give spiludbyderen mulighed for atophøre med den ulovlige aktivitet.

I de tilfælde, hvor en internetudbyder har modtaget en henstilling af den omhandlede karakter, kan vedkommende undgå strafansvar ved at blokere adgangen til det pågældende internetdomæne.

Afgørelsen af, hvorvidt der i det enkelte tilfælde er tale om et ulovligt spilsystem, der er formidlet adgang til, henhører under domstolene.

Med lovforslag nr. L 118 om ændring af lægemiddeloven, som for øjeblikket er ved at blive behandlet i Folketinget, er der lagt op til en i vidt omfang tilsvarende ordning.

Ordningen går nærmere ud på, at det ikke skal være tilladt for erhvervs-mæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere at formidle adgang til et internetdomæne, hvorfra der i strid med nogle bestemte regler i lægemiddeloven forhandles lægemidler til brugerne. Ordningen gælder ikke, hvis internetdomænet er ejet af en tjenesteyder (internetforhandler af lægemidler), som er etableret i et land inden for EU eller EØS.

Baggrunden for lovforslaget er, at det kan være forbundet med en ganske betydelig sundhedsrisiko for forbrugerne at indtage ulovlige lægemidler,

der eksempelvis er indkøbt via en hjemmeside på internettet. I nogle tilfælde har det imidlertid vist sig overordentligt vanskeligt at bringe ulovlig internetforhandling af lægemidler til ophør. Der er således eksempler på, at internetforhandlere bevidst har forsøgt at besværliggøre iværksættelsen af sanktioner over for de ulovlige aktiviteter ved formelt at etablere sig i et tredjeland (dvs. i et land uden for EU/EØS), hvor mulighederne for at håndhæve overtrædelser af dansk ret er yderst begrænsede.

Ordningen vil skulle fungere på den måde, at Lægemiddelstyrelsen informerer de enkelte internetudbydere om hjemmesider, hvorfra der efter styrelsens opfattelse foregår forhandling af lægemidler i strid med forbuddet. Denne information vil have karakter af en henstilling.

En sådan henstilling fra Lægemiddelstyrelsen vil forudsætte, at der foreligger en klar overtrædelse af dansk ret, og at Lægemiddelstyrelsen har forsøgt at bringe de ulovlige aktiviteter til ophør ved at rette henvendelse til hjemmesidens ejer med et påbud herom, eller hvor styrelsen har vurderet, at en sådan fremgangsmåde vil være formålsløs, fordi det står klart, at hjemmesidens ejer ikke har tænkt sig at indrette sig efter dansk lovgivning. Det forudsættes endvidere, at etableringen af en blokering af internetadgangen til hjemmesiden konkret må anses for et proportionalt indgreb – eksempelvis på baggrund af en vurderet betydelig sundhedsfare ved det produkt, der forhandles online på hjemmesiden.

Internetudbyderen kan undgå at overtræde forbuddet ved at etablere en blokering af internetadgangen til den pågældende hjemmeside. Følger internetudbyderen derimod ikke henstillingen, vil styrelsen kunne indlede en retssag mod internetudbyderen, og det vil herefter være op til domstolene at afgøre, om der i det enkelte tilfælde er tale om en overtrædelse af forbuddet.

Begge de nævnte ordninger er karakteriseret ved, at myndighedernes information til internetudbyderne har karakter af en henstilling, som det står internetudbyderen frit for at følge. Såfremt internetudbyderen vælger ikke at følge henstillingen, vil myndigheden skulle gå til domstolene for at få pålagt internetudbyderen at blokere adgangen til internetdomænet. Under en sag ved domstolene vil internetudbyderen være omfattet af de retsgarantier, der ligger i domstolsprocessen.

Ordningerne er endvidere karakteriseret ved, at henstillingerne er subsidiære i forhold til at tage skridt over for den, der foretager den ulovlige

aktivitet. I det omfang det således er muligt at tage skridt for den direkte ansvarlige for lovovertrædelsen (indehaveren af den pågældende hjemmeside), vil disse skridt således skulle foretages før en eventuel henstilling til internetudbyderen kan komme på tale.

Endvidere gælder det almindelige proportionalitetsprincip, og myndighedernes henstillinger til internetudbydere skal derfor være et proportionalt skridt i forhold til den konkrete lovovertrædelse.

De nævnte principper om retssikkerhed via domstolsprocessen, proportionalitet i forhold til den konkrete lovovertrædelse og håndhævelseeffektivitet ved målrettet at forhindre ulovlige aktiviteter til at nå ud til den brede offentlighed vil også kunne anvendes i forbindelse med en eventuel kommende regulering på andre områder. Det vil dog stadig afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvordan reguleringen af det pågældende område nærmere skal fastsættes.